

Høringsuttalelse ny strategi for UiT – Det Helsevitenskapelige fakultet.

Overordnet

Spørsmål 1 - På hvilken måte og i hvilke grad egner utkastet til strategi seg som grunnlag for utarbeidelse av videre handlingsplaner og tiltak? Høringsinnsatsene bes kommentere på om strategiene er tilstrekkelig spisset, eller om den fremstår for vid. Tilbakemeldingene må gjerne begrunnes med henvisning til eksempler i teksten.

Generiske formuleringer gir plass til alle

Gjennomgående oppleves strategien som generell, og til dels som en virksomhetsbeskrivelse framfor en tydelig faglig retning for UiT. Totalt sett vurderer Helsefak en overordnet og generisk orientert strategi som hensiktsmessig for en såpass mangeartet organisasjon som UiT. Overordnede formuleringer som ikke er fagspesifikke vil være et godt utgangspunkt for de ulike fakultetene å kunne passe inn sin faglige portefølje.

En slik strategi gir Helsefak rom til å utforme handlingsplaner tilpasset sin faglige, økonomiske og demografiske situasjon. Dette har imidlertid en omkostning i at strategien ikke peker i en klar retning ved evt. omstillingsbehov, som fakultetet da selv må håndtere.

Det er krevende å formulere overordnede strategier som er presise. Teksten blir fort uklar og mangetydig, og til dels med språklige gjentakelser.

Studentene for lite synlig?

Helsefak mener at studentene med fordel kunne hatt en tydeligere plass i strategiforslaget. Gitt det demografiske bildet i strategiperioden bør ambisjonene for rekruttering av studenter være høye. Vi må vise at vi vil prioritere våre studenter og skal være et universitet for, med og av studenter.

Beskrivelsen av samfunnsoppdraget er ikke i tråd med UH-loven

I forslaget er UiTs samfunnsoppdrag formulert uten at formidling nevnes sammen med utdanning og forskning. Dette er ikke i henhold til universitets- og høyskoleloven (§1) som slår fast at vi som universitet har fire formål: a) tilby høyere utdanning, b) utføre forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid, c) formidle kunnskap og d) bidra til en bærekraftig utvikling.

Helsefak foreslår derfor at avsnittet som omhandler UiTs samfunnsoppdrag, blir omformulert:

«Vårt samfunnsoppdrag er å gi forskningsbasert høyere utdanning av høy kvalitet, utføre forskning, innovasjon og kunstnerisk utviklingsarbeid på høyt internasjonalt nivå og formidle kunnskap om virksomheten, metoder og resultater. UiT skal involvere, engasjere og delta i samfunnsdebatten. Vi skal bidra til en bærekraftig utvikling sosialt, økonomisk og for miljøet».

«Uklart språk i staten»

Det er en gjennomgående tilbakemelding fra instituttene ved Helsefak at det er vanskelig å forstå betydningen i flere av formuleringene. Dersom strategien skal være kortfattet bør språket være lettfattelig. Teksten bør omskrives med tanke på å engasjere, og for ansatte bør den skrives slik at man sitter igjen med en følelse av: JA, dette har jeg lyst til å få til! Forslaget er et godt grunnlag for å favne en bredde - men dette kan tydeliggjøres gjennom bearbeidelse av teksten.

Vi vil her trekke fram et par eksempler på tekst som oppleves som uklare:

- «Samfunnsutfordringene utfordrer også kunnskapsmiljøenes metoder, tilnærminger og evne til å bidra til helhetlige beslutningsgrunnlag og nye løsninger» (...)
- «Universitetenes rolle er å gi kunnskap om samfunnsutfordringer og evidensbaserte løsninger på disse».

Helsefak foreslår at en gruppe kommunikasjonsmedarbeidere får i oppgave å gå gjennom strategien med tanke på «klart språk», før saken legges fram for universitetsstyret. Dette med tanke på at strategien skal kunne leses av allmennheten, politiske miljø, samarbeidspartnere osv.

Arktis og nordområdene

Det ene innsatsområdet omhandler Arktis og nordområdene med ambisjon om at UiT skal være internasjonalt ledende på kunnskap og kompetanse om og for Arktis og nordområdene. Dette er ikke det samme som å si at UiT ikke skal være god på andre områder, eller at alle faglige initiativer må ha 'arktisk' som prefiks. UiT er den eneste institusjonen med et særlig arktisk mandat som samtidig har stor faglige bredde. Dette gir en unik mulighet til å være den institusjonen som best bidrar til å sette relevante spørsmål på agendaen, bidra til å løse kunnskaps- og kompetansehull og ta et særlig ansvar i lokalt og internasjonalt arktisk samarbeid. Det vil kreve en innsats fra alle fagområder gjennom alle kjerneoppgaver.

Spørsmål 2 - Høringsinnsatsene bes kommentere på ambisjonen og om angitte prioriteringer er dekkende for at UiT skal være ledende på kunnskap og kompetanse om og for Arktis og nordområdene.

Om og for, eller bare om?

Helsefak er også enig i at UiT skal ha dette som et strategisk innsatsområde, men det må framgå tydelig at det ikke er begrenset til Arktis eller unikt for Arktis.

I utkastet står det at «UiT [skal] utvikle og formidle kunnskap om Arktis», mens det i høringsbrevet står at «UiT skal være internasjonalt ledende på kunnskap og kompetanse om og for Arktis og nordområdene». Av øvrig tekst i strategien kan man likevel forstå at det i denne sammenheng menes om og for Arktis og nordområdene. Teksten i strategien bør tydeliggjøres for å få fram dette poenget.

Innledende tekst for dette innsatsområdet bør utbedres.

Beskrivelsen av innsatsområdet og ambisjonen støttes, men det bør arbeides med å få et enda klarere og tydeligere språk. Jf. UH loven bør formidling også med.

«Ambisjon: UiT skal ta hovedansvaret for kunnskap, kompetanse og formidling om og for Arktis og nordområdene».

I avsnittet etter ambisjonsformuleringen nevnes det at UiT har særlig ansvar for samiske samfunnsforhold, og vi vil påpeke at selv om samer som urfolk har en spesiell posisjon, så ser vi det som naturlig at kvener, som en lokal minoritet, også systematisk bør tas med i alle settinger der det samiske er nevnt. Helsefak mener at begrepet nordområdene gjennomgående bør følge begrepet Arktis. Dette er ikke konsistent i strategiutkastet.

Kommentarer til kulepunktene under tiltak for å nå ambisjonene:

Kulepunkt 1: Det kan være et spenningsforhold mellom det som er relevant i nord og det som er i front i en internasjonal kontekst. Ordet «*uløste*» oppleves overflødig, og kan utgå.

Kulepunkt 3: Helsefak mener at UiT slår fast hva vi skal være. Kulepunktet kan omformuleres til: «*Skal være det ledende universitetet på kunnskap, kompetanse og formidling om og for samiske og kvenske problemstillinger*»

Kulepunkt 4: Setninga er uklar, og kan forstås som at vi skal ha et organisatorisk eller politisk lederskap, noe vi mener ikke er universitetets oppgave. Helsefak foreslår:

«Være en pådriver for vitenskapelig samarbeid internasjonalt, nasjonalt og lokalt, og være en aktiv samarbeidspartner for næringsliv og myndigheter»

Kulepunkt 5: Utvikle virkemidler for forskning, innovasjon og utdanning forstås såpass beredt at det er vanskelig å forstå hva som menes. Det bør spesifiseres hva man legger i virkemidler, eller så bør hele punktet utgå.

Nytt punkt: Det er foreløpig ikke satt inn et eget mål tilknyttet formidling i denne delen av strategien. Vi foreslår derfor et nytt mål om formidling:

«Gjøre UiTs kunnskap om Arktis og nordområdene relevant og tilgjengelig for våre interessenter gjennom samarbeid og formidling».

Store samfunnsutfordringer

Det andre innsatsområdet omhandler de store samfunnsutfordringene med ambisjon om at UiT skal være nyskapende i arbeidet med dem. Utkastet til strategi peker ikke på hvilke samfunnsutfordringer, men er mer fokusert på hvordan vi må prioritere for bedre å bidra til å løse dem på tvers av tematikk og fagområder. I forrige strategi hadde UiT definert fem tematiske satsingsområder. Evalueringen viser at det er vanskelig å se om vi har gjort et løft på disse spesifiserte områdene de siste åtte årene. Erfaringene i organisasjonen peker mer på verdien av samarbeid på tvers av fagområder og samarbeidsaktører, og at det er dette som bør forsterkes. Dette har vi tatt med i arbeidet med ny strategi.

Spørsmål 3 - Høringsinnsatsene bes kommentere på ambisjonen og om angitte prioriteringer er dekkende for at UiT skal være nyskapende i det globale kunnskapsarbeidet med sammensatte samfunnsutfordringer. Herunder hvorvidt spesifikke samfunnsutfordringer særlig bør prioriteres og, i så fall, hvilke.

Første avsnitt: Store samfunnsutfordringer er en god ambisjon som favner bredt. Med et så bredt anslag, er det krevende å se en strategisk retning. For å fortsatt holde formuleringene overordnet, kan en henvisning til FNs bærekraftsmål gi en slik retning. Også her bør det jobbes med et tydeligere språk.

Tredje avsnitt: Andre del av avsnittet (som begynner med Studenter og ansatte), er så mangeartet at det er vanskelig å forstå substansen i setningen. Helsefak foreslår at den forkortes og vektlegger generiske ferdigheter som kritikk, utfordre og evt. ideforsprang. Forslag:

«Vi skal dele og tilgjengeliggjøre vår forskning og utdanning. Åpne data, publikasjoner og læringsressurser legger til rette for innovasjon og samskaping internt og med samfunnet rundt oss. Studenter og ansatte ved UiT skal kjennetegnes av evnen til å stille kritiske spørsmål, skape idéforsprang og våge å utfordre etablerte praksiser.»

Kommentarer til kulepunktene under tiltak for å nå ambisjonene

Helsefak mener flere av tiltakene som er beskrevet for å nå ambisjonen er uklare. Videre foreslås som tidligere at rekkefølgen av målformuleringene gjenspeiler lovens rekkefølge av områdene utdanning, forskning og formidling.

Kulepunkt 1: Punktet kan forstås som ganske deskriptivt. Helsefak mener at det ikke er nok å promotere åpen vitenskap, UiT bør gå foran som et godt eksempel. Forslag:

«Praktisere og promotere åpen vitenskap og utvikle forskningen i nært samarbeid med nasjonale og internasjonale samarbeidspartnere»

Kulepunkt 2: Punktet oppleves som å prøve å gape over for mye. Vi forstår at intensjonen er å beskrive noe innovativt og proaktivt ift. samfunnsutfordringer både for utdanning og forskning. Det er kanskje for ambisiøst at «ny forskningsmetodikk» skal være løsningen for å forske på

samfunnsutfordringer, og i samme setning henviser til læringsformer og utdanningstilbud. Summen her blir uklar. Et alternativ kan være å dele punktet i to, og omtale utdanning og forskning hver for seg.

Kulepunkt 4: Helsefak mener at digital kompetanse er en av flere generiske ferdigheter, og vi foreslår derfor en liten endring i formuleringen:

«Vektlegge utvikling av generiske ferdigheter, særlig digital kompetanse, for å fremme endrings- og omstillingskompetanse hos studenter og ansatte».

Nytt kulepunkt: Helsefak mener det er behov for å samarbeide på tvers av fagmiljøer og, vi foreslår derfor å legge til tiltakspunktet:

«Arbeide målrettet for økt tverrfaglig samarbeid for å fremme nyskaping og muligheter for å løse komplekse utfordringer».

Mangfold og talentutvikling

Et tredje innsatsområde omhandler mangfold og talentutvikling med ambisjon om at vi skal utvikle talenter i alle deler av organisasjonen og bruke mangfoldet som drivkraft. Dette går langt videre enn respekt for, og inkludering av mangfold, som bør være en selvfølge i alle profesjonelle organisasjoner. UiT er en sammensatt organisasjon hvor internasjonalisering, tidligere fusjoner og variasjon i faglige prestasjoner også forsterker mangfoldet. Dette ønsker vi å bruke til en fordel, med fokus på at alle skal få kunne ta et steg videre, og der campuser, fysiske og visuelle uttrykk og infrastruktur bygger opp under lagarbeidet som skal til for at vi skal lykkes i vårt samfunnsoppdrag.

Spørsmål 4 - Høringsinstansene bes kommentere på ambisjonen og om angitte prioriteringer er dekkende for at UiT skal utvikle talentet til alle sine medarbeidere og studenter, og bruke mangfold som drivkraft.

Om begrepet talent

Helsefak mener at begrepet talent er uheldig. Ulike definisjoner av talent knyttes gjerne til noe medfødt. «Talent» indikerer konkurranse og framheving av individet, mens «mangfold» tilsier at det skal være muligheter for alle, og at vi skal verdsette alles evner og egenskaper. Begrepet talent bør gjennomgående erstattes med «kompetanse».

Helsefak foreslår å dra sammen først og andre avsnitt, og stramme opp teksten:

«Studenter og ansatte er våre viktigste ressurser, og utvikling av alles potensial og kompetanse er en forutsetning for å lykkes. Samfunnsoppdraget krever lagarbeid; våre studenter og ansatte kommer fra ulike land og steder, og bringer med seg et mangfold av erfaringer og perspektiver som beriker og utfordrer. Dette mangfoldet gir et fortrinn i kreativt og samskapende arbeid, og er grunnlaget for å bygge ledende fagmiljøer ved UiT».

I tredje avsnitt bør formuleringen «prøve og feile og lykkes» skrives om, språklig ligger det å lykkes implisitt i utsagnet «rom for å prøve og feile».

Ambisjonen: Helsefak mener ambisjonen under dette innsatsområdet også må dekke rekruttering av studenter og alle ansatte. Vi foreslår følgende formulering:

«UiT skal legge til rette for utvikling av alle studenter og ansattes kompetanse og utnytte mangfoldet som drivkraft og ressurs».

Kommentarer til kulepunktene under tiltak for å nå ambisjonene:

Kulepunkt 1: Ambisjonen i denne delen av strategien er blant annet å utnytte mangfold som drivkraft. Dette bør gjenspeiles også i målformuleringene. I forslag til omformulering har vi også omskrevet

«talent», samt foreslått attraktive fagmiljø framfor ledende – som vi mener er mer realistisk målsetning. Helsefak foreslår følgende:

«Etablere virkemidler for rekruttering av ansatte som bygger internasjonalt attraktive fagmiljøer»

Kulepunkt 3: Setningen er vanskelig å forstå meningsinnholdet i, og bør forenkles.

Kulepunkt 4: Helsefak mener det er for defensivt å legge til rette for akademisk ytringsfrihet. Denne har en fundamental verdi for UiT. Forslag:

«Styrke vår deltagelse i samfunnsdebatten, og verne om akademisk ytringsfrihet»

Kulepunkt 5: Forslaget oppleves som uklart, og bør omformuleres. Egenart har uklar betydning, særlig i en situasjon hvor samordning og strukturering kan være viktig. Forslag:

«Videreutvikle UiT som én institusjon, med et stimulerende, sosialt, fysisk og digitalt arbeids- og studiemiljø med et mangfold av campuser og studiesteder.»

Tittel

Utkast til ny strategi har en tydelig formulering av UiT sin misjon: «UiT Norges arktiske universitet er et internasjonalt ledende breddeuniversitet lokalisert i Nord-Norge. Vi skal styrke kunnskapsbasert utvikling regionalt, nasjonalt og internasjonalt i samarbeid med nærings- og samfunnsliv. Vi skal utnytte vår sentrale beliggenhet i nordområdene, faglige bredde og tverrfaglige fortrinn til å møte fremtidens utfordringer.»

Tittelen på strategien mangler imidlertid fortsatt. I prosessen har særlig to forhold knyttet til tittel som har vært spilt inn. Det ene er diskusjonen om hvorvidt tittelen Drivkraft i nord bør videreføres. Mange mener dette er en god visjon som bør tas med videre, mens andre mener ny strategi krever ny tittel. Det andre er at det fra flere hold er kommet forslag om at tittelen kan være på samisk. Forslag til ord som er kommet ila av prosessen er blant annet:

áŋgir - ivrig, flittig, iherdig, ivrig, ufortrøden, nidkjær, utholden

ealljár - initiativrik, flittig, ivrig

veadju - kraft, evne

davvin - nord

Det har også vært sett på alternativer der norsk og samisk tittel kan stå sammen, for eksempel: 'Áŋgir – Drivkraft i nord'.

Spørsmål 5 - Hvilken tittel oppsummerer og kommuniserer best UiT sin nye strategi?

Høringsinstansene bes om å kommentere på forslagene og ev. komme med nye.

«Drivkraft i nord» bør videreføres

Helsefak mener den gjeldende tittel «Drivkraft i Nord» er god, gjerne i kombinasjon av et samisk uttrykk. Under Arktis og nordområdene står det definert at vi skal styrke posisjon som ledende universitet på kompetanse og kunnskap om både samisk og kvenske spørsmål. Helsefak ber derfor om at kvensk synliggjort i tittel eller layout, hvis det ikke er mulig i tittelen. Dette kan evt. gjøres ved at man finner ett ord/uttrykk som er likt på samisk og kvensk, eller at man oversetter det samme ordet til begge språk.

Vi foreslår enten det samiske/kvenske uttrykket for «Drivkraft i nord» eller ord med meningene: Kraft – Evne - Samskaping - Inkludering - Bærekraft - Mangfold - Nytenkende. Vi foreslår at det bes om bistand fra Sametinget eller fra bedrifter/miljøer som har spesialisert seg på dette som f.eks <https://arvu.no/> for å finne det/de riktige ordene. Ordet bør også være lett å uttale riktig for de med norsk som morsmål. En bør også vurdere å ikke bruke ord med samiske/kvenske ortografiske tegn – disse er vanskelig å sitere med norsk og engelsk tastatur.

